

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8936/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1619, ป.พ.พ. มาตรา 1733, ป.พ.พ. มาตรา 1748, ป.พ.พ. มาตรา 1754

ย่อ / หลักกฎหมาย

การสละมรดกนั้น ป.พ.พ. มาตรา 1619 บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดจะสละหรือจำหน่ายจ่ายโอนโดยประการใด ซึ่งสิทธิอันหากจะมีในภายหน้าในการสืบมรดกผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ ส. บิดาโจทก์ถึงแก่ความตายก่อน พ. ประมาณ 1 เดือน การตกลงรับและมอบเงินให้ ส. บิดาโจทก์จึงเป็นการแบ่งเงินให้ก่อน พ. ถึงแก่ความตาย จะถือว่า ส. บิดาโจทก์สละมรดกของ พ. แล้วไม่ได้ การที่จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกโอนที่ดินอันเป็นทรัพย์มรดกของ พ. เป็นของตนเองและของจำเลยที่ 2 โดยยึดถือเอาข้อตกลงกันเองระหว่างทายาทซึ่งรวมถึง ส. บิดาโจทก์ด้วย และไม่มีทรัพย์มรดกอื่นของ พ. ที่จะต้องดำเนินการจัดแบ่งกันอีก จำเลยทั้งสองครอบครองที่ดินดังกล่าวในส่วนของตนเองที่ได้รับโอนมาร่วมยี่สิบปี โดยไม่มีทายาทคนใดทักท้วง จึงเป็นการจัดการมรดกเสร็จสิ้นไปแล้ว ถ้าทายาทอื่นหรือโจทก์เห็นว่าข้อตกลงดังกล่าวข้างต้นไม่อาจใช้บังคับกันได้ และเห็นว่าจำเลยที่ 1 ยังมีหน้าที่ที่จะต้องจัดแบ่งที่ดินอันเป็นมรดกของ พ. ให้โจทก์ในฐานะทายาทของ ส. บิดาโจทก์ที่มีสิทธิรับมรดกแทนที่ ส. บิดาโจทก์ และทายาทคนอื่น ๆ ด้วย การแบ่งปันทรัพย์มรดกของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการจัดการมรดกนั้น โจทก์ต้องฟ้องภายในเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่การจัดการมรดกสิ้นสุดวันที่ 28 มีนาคม 2548 แต่โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564 คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ย่อมขาดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 1733 วรรคสอง สำหรับจำเลยที่ 2 เป็นการฟ้องคดีที่พิพาทกันระหว่างทายาทที่มีสิทธิในทรัพย์มรดกด้วยกัน จึงเป็นคดีมรดก ทายาทอื่นหรือโจทก์ก็ต้องฟ้องเรียกมรดกในส่วนของตนเองเสียภายใน 1 ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก เพราะมิฉะนั้นจะถูกห้ามมิให้นำคดีมาฟ้องตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคหนึ่ง และในวรรคสี่ของบทบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติตัดบทไว้ว่า สิทธิเรียกร้องตามที่กล่าวมาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย เมื่อ พ. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2543 แต่โจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564 จึงพ้นกำหนดสิบปี คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 จึงขาดอายุความเช่นกัน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 2675, 6487 และ 9624 กลับคืนสู่กองมรดกของนางพาทหรือคำภา ให้กำจัดจำเลยทั้งสองมิให้รับมรดก และให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางพาทหรือคำภาแบ่งปันที่ดินโฉนดเลขที่ 2675, 6487 และ 9624 ให้แก่โจทก์ตามส่วนสัดในฐานะทายาทที่เป็นผู้รับมรดกแทนที่นายสงบ หากจำเลยที่ 1 ไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนา จำเลยที่ 1 ให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาลับว่า ให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางพาทหรือคำภา จดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 2675, 6487 และ 9624 แปรลงละ 1 ใน 5 ส่วน หากจำเลยที่ 1 ไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษานี้เป็นการแสดงเจตนาแทน คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ให้จำเลย

ทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ โดยกำหนด
ค่าทนายความรวม 7,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีทั้งสองศาล รวม 1,800 บาท จำเลย
ทั้งสองฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่
โต้เถียงกันรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของนายสงบบกับนางสุนทร นายสงบ
นายรักษาทิ นายพิภพ และจำเลยทั้งสอง รวม 5 คน เป็นบุตรนางพาหรือคำภา เจ้ามรดก นายสงบ
ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2543 ก่อนนางพาหรือคำภาซึ่งถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 18
เมษายน 2543 ก่อนถึงแก่ความตายนางพาหรือคำภามีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดินรวม 3 แปลง คือ ที่ดิน
โฉนดเลขที่ 2675, 6487 และ 9624 จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนางพาหรือคำภาตาม
คำสั่งศาล ต่อมาเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2548 จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางพาหรือคำภา
ได้จดทะเบียนโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 2675 และ 6487 ให้แก่จำเลยที่ 2 และที่ดินโฉนดเลขที่ 9624
ให้แก่ตนเอง คดีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ
หรือไม่ เห็นว่า นายรักษาทิและนายพิภพน้องชายจำเลยทั้งสองเป็นพยานจำเลยทั้งสองเบิกความว่า
พยานทั้งสองและนายสงบบิดาโจทก์ได้รับเงินสดไปคนละ 50,000 บาท จึงสละสิทธิไม่รับมรดกของ
นางพาหรือคำภา จำเลยที่ 1 เบิกความว่า ตนเองเป็นผู้มอบเงินสดให้นายสงบบิดาโจทก์ ส่วนจำเลย
ที่ 2 เป็นผู้มอบเงินสดให้นายรักษาทิและนายพิภพ ถ้านายรักษาทิและนายพิภพไม่ได้รับเงินคนละ
50,000 บาท ไปตามที่เบิกความ พยานทั้งสองคงไม่ยินยอมให้จำเลยทั้งสองรับมรดกในส่วนที่เป็น
ที่ดินของนางพาหรือคำภาไปเพียง 2 คน เท่านั้น จึงน่าเชื่อว่า พยานทั้งสองและบิดาโจทก์ได้รับ
เงินสดไปจากจำเลยทั้งสองคนละ 50,000 บาท จริง การสละมรดกนั้น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1619 ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดจะสละหรือจำหน่ายจ่ายโอน
โดยประการใด ซึ่งสิทธิอันหากจะมีในภายหน้าในการสืบมรดกผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ นายสงบ
บิดาโจทก์ได้ถึงแก่ความตายก่อนนางพาหรือคำภาประมาณ 1 เดือน กล่าวคือ นายสงบบิดาโจทก์
ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2543 นางพาหรือคำภาถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 18 เมษายน
2543 การตกลงรับและมอบเงินให้นายสงบบิดาโจทก์จึงเป็นการแบ่งเงินให้ก่อนนางพาหรือคำภา
ถึงแก่ความตาย จะถือว่านายสงบบิดาโจทก์สละมรดกของนางพาหรือคำภาแล้วไม่ได้ แต่การที่
จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกได้โอนที่ดินอันเป็นทรัพย์สินมรดกของนางพาหรือคำภาเป็นของ
ตนเองและของจำเลยที่ 2 โดยยึดถือเอาข้อตกลงกันเองระหว่างทายาทซึ่งรวมถึงนายสงบบิดา
โจทก์ด้วยดังกล่าวข้างต้น และไม่มีทรัพย์สินมรดกอื่นของนางพาหรือคำภาที่จะต้องดำเนินการจัดแบ่ง
กันอีก จำเลยทั้งสองได้ครอบครองที่ดินดังกล่าวในส่วนของตนเองที่ได้รับโอนมารวมยี่สิบปี โดยไม่
มีทายาทคนใดทักท้วง จึงเป็นการจัดการมรดกเสร็จสิ้นไปแล้ว ถ้าทายาทอื่นหรือโจทก์เห็นว่า
ข้อตกลงดังกล่าวข้างต้นไม่อาจใช้บังคับกันได้ และเห็นว่าจำเลยที่ 1 ยังมีหน้าที่ที่จะต้องจัดแบ่ง
ที่ดินอันเป็นมรดกของนางพาหรือคำภาให้โจทก์ในฐานะทายาทของนายสงบบิดาโจทก์ที่มีสิทธิ
รับมรดกแทนที่นายสงบบิดาโจทก์ และทายาทคนอื่น ๆ ด้วย การแบ่งปันทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่
1 ดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการจัดการมรดกนั้น โจทก์ต้องฟ้องภายในเวลาไม่
เกินห้าปีนับแต่วันที่การจัดการมรดกสิ้นสุดวันที่ 28 มีนาคม 2548 แต่โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 19
มีนาคม 2564 คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ย่อมขาดอายุความตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733 วรรคสอง สำหรับจำเลยที่ 2 เป็นการฟ้องคดีที่
พิพาทกันระหว่างทายาทที่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกด้วยกัน จึงเป็นคดีมรดก ทายาทอื่นหรือโจทก์ก็ต้อง
ฟ้องเรียกมรดกในส่วนของตนเองเสียภายใน 1 ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อ

ทายาทโดยธรรมได้รู้หรือควรรู้ถึงความตายของเจ้ามรดก เพราะมิฉะนั้นจะถูกห้ามมิให้นำคดีมาฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 วรรคหนึ่ง และในวรรคสี่ของบทบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติตัดบทไว้ว่า ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่กล่าวมาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย เมื่อนางพาหรือคำภาถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2543 แต่โจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564 จึงพ้นกำหนดสิบปี คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 จึงขาดอายุความเช่นกัน ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 วินิจฉัยว่า การแบ่งปันทรัพย์มรดกไม่ชอบจึงถือว่าการจัดการมรดกยังไม่เสร็จสิ้นนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

ประคอง เตกฉัตร · จุฑามาศ วงศ์ศิระวิลาส · สาธู เพ็ชรไชย

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8936/2568>